

9. Повторна експертиза засвідчила достовірність підписів голови ЦВК в «амбарній книзі». 16 березня 2017 р. URL: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1651884-povtorna-ekspertiza-zasvidchila-dostovirnist-pidpisiv-golovi-tsvk-v-ambarniy-knizi>.

10. Олссон против Швеции. URL: <https://precedent.in.ua/2016/04/09/olsson-protyv-shvetsyy/>.

11. Постанова судової палати у кримінальних справах Верховного Суду від 23 січня 2014 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/37520349>.

12. Постанова суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 1 лютого 2018 р. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72009792>.

КОПЕРСАК Д. В.,

здобувач, ад'юнкт
кафедри кримінального процесу
(Одеський державний університет
внутрішніх справ)

УДК 343.1

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ УЧАСНИКІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

У статті розглянуто теоретичні аспекти поняття, ознаки, правовий статус і роль учасників спеціального досудового (заочного) розслідування кримінальних правопорушень, відповідно до чинного Кримінального процесуального кодексу України.

Ключові слова: кримінальний процес, спеціальне досудове розслідування кримінальних правопорушень, заочне розслідування, суд, суддя, сторони кримінального провадження, слідчий, прокурор, потерпілий, свідок, підозрюваний, обвинувачений, захисник, адвокат.

В статье рассмотрены теоретические аспекты понятия, признаки, правовой статус и роль участников специального досудебного (заочного) расследования уголовных правонарушений, в соответствии с действующим Уголовным процессуальным кодексом Украины.

Ключевые слова: уголовный процесс, специальное досудебное расследование уголовных правонарушений, заочное расследование, суд, судья, стороны уголовного производства, следователь, прокурор, потерпевший, свидетель, подозреваемый, обвиняемый, защитник, адвокат.

The article deals with theoretical aspects of the concept, signs, legal status and role of participants in a special pre-trial (absentia) investigation of criminal offenses in accordance with the current Criminal Procedure Code of Ukraine.

Key words: criminal process, special pre-trial investigation of criminal offenses, extra-judicial investigation, court, judge, parties to criminal proceedings, investigator, prosecutor, victim, witness, suspect, accused, defense counsel, lawyer.

Вступ. Для всебічного та ґрунтовного спеціального проведення досудового розслідування та притягнення винної особи, яка переходить від правосуддя, до відповідальності, доцільно встановити правовий статус учасників кримінального процесу, а саме визначити поняття «суд», «суддя», «сторони кримінального провадження», «слідчий», «прокурор», «потерпілий», «свідок», «підозрюваний», «обвинувачений», «захисник», «адвокат», які відображають реалії сьогодення, їхні права й обов'язки під час проведення спеціального досудового (заочного) розслідування кримінального правопорушення.

Проблеми заочного розгляду кримінальних правопорушень досліджували такі представники вітчизняної юридичної науки кримінального процесу, як: Д. Арабулі, С. Головатий, О. Захарченко, В. Маляренко, Г. Матвієвська, О. Кучинська, Л. Лобойко, В. Трофименко, А. Тукієв, С. Шаренко, О. Шило й інші.

Постановка завдання. Мета статті – комплексний науково-практичний аналіз понять, ознак, правового статусу та ролі учасників спеціального досудового (заочного) розслідування кримінальних правопорушень.

Результати дослідження. Відповідно до гл. 3 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України, учасниками досудового розслідування є:

- слідчий суддя;
- сторона обвинувачення: прокурор, слідчий, детектив, керівник органу досудового слідства, оперативний співробітник за дорученням;
- сторона захисту: підозрюваний, обвинувачений, виправданий, засуджений, законний представник підозрюваного, обвинуваченого, захисник;
- потерпілий.

Сторони кримінального провадження:

- з боку обвинувачення: слідчий, керівник органу досудового розслідування, прокурор, а також потерпілий, його представник і законний представник у випадках, установлених КПК;

– з боку захисту: підозрюваний, обвинувачений (підсудний), засуджений, виправданий, особа, щодо якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, їхні захисники та законні представники.

Прокурор – особа, яка обіймає посаду, передбачену ст. 17 ЗУ «Про прокуратуру» № 1697–VII від 14 жовтня 2014 р., та діє в межах своїх повноважень. Прокурор є стороною обвинувачення, здійснює свої повноваження відповідно до вимог КПК, є самостійним у своїй процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи й організації, службові й інші фізичні особи зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення прокурора.

У ст. 2 ЗУ «Про прокуратуру» встановлено, що прокурор виконує такі функції: 1) підтримання державного обвинувачення в суді; 2) представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених ЗУ «Про прокуратуру»; 3) нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство; 4) нагляд за додержанням законів під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також під час застосування інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

Прокурор у спеціальному досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень має право: 1) на повний доступ до матеріалів, документів та інших відомостей, що стосуються досудового розслідування; 2) доручати органу досудового розслідування його проведення; 3) доручати слідчому, органу досудового розслідування проведення у встановлений прокурором строк слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій або давати вказівки щодо їх проведення, брати участь у них, а за необхідності – особисто проводити слідчі (розшукові) та процесуальні дії в порядку, визначеному КПК; 4) доручати проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшуко-

вих) дій відповідним оперативним підрозділам; 5) скасовувати незаконні та необґрунтовані постанови слідчих; 6) ініціювати перед керівником органу досудового розслідування питання про відсторонення слідчого від проведення досудового розслідування та призначення іншого слідчого за наявності підстав, передбачених КПК, для його відводу, або в разі неефективного досудового розслідування; 7) ухвалювати процесуальні рішення у випадках, передбачених КПК, зокрема щодо закриття кримінального провадження та продовження строків досудового розслідування за наявності підстав, передбачених КПК; 8) погоджувати або відмовляти в погодженні клопотань слідчого до слідчого судді про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій у випадках, передбачених КПК, чи самостійно подавати слідчому судді такі клопотання; 9) пред'являти цивільний позов в інтересах держави та громадян, які через фізичний стан чи матеріальне становище, недосвідченість, похилий вік, недієздатність або обмежену дієздатність неспроможні самостійно захистити свої права, у порядку, передбаченому КПК і законом; 10) затверджувати чи відмовляти в затвердженні обвинувального акта, клопотань про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, вносити зміни до складеного слідчим обвинувального акта чи зазначених клопотань, самостійно складати обвинувальний акт чи зазначені клопотання; 11) звертатися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності; 12) підтримувати державне обвинувачення в суді, відмовлятися від підтримання державного обвинувачення, змінювати його або висувати додаткове обвинувачення в порядку, встановленому КПК; 13) погоджувати запит органу досудового розслідування про міжнародну правову допомогу, передання кримінального провадження або самостійно звертатися з таким клопотанням в порядку, встановленому КПК; 14) доручати органу досудового розслідування виконання запиту (доручення) компетентного органу іноземної держави про міжнародну правову допомогу або перейняття кримінального провадження, перевіряти повноту і законність проведення процесуальних дій, а також повноту, всебічність та об'єктивність розслідування в перейнятому кримінальному провадженні; 15) перевіряти перед направленням прокуророві вищого рівня документи органу досудового розслідування про видачу особи (екстрадицію), повертати їх відповідному органу з письмовими вказівками, якщо такі документи необґрунтовані або не відповідають вимогам міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, чи законам України; 16) доручати органам досудового розслідування проведення розшуку і затримання осіб, які вчинили кримінальне правопорушення за межами України, виконання окремих процесуальних дій із метою видачі особи (екстрадиції) за запитом компетентного органу іноземної держави; 17) оскаржувати судові рішення в порядку, встановленому КПК; 18) звертатися із клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді; 19) якщо в кримінальному провадженні повідомлено про підозру декільком особам, прокурор вправі звернутися до слідчого судді із клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких наявні передбачені ч. 2 ст. 297¹ підстави, а стосовно інших підозрюваних подальше досудове розслідування в цьому самому кримінальному провадженні здійснюватиметься згідно із загальними правилами, передбаченими КПК; 20) складати повідомлення про підозру; 21) здійснювати інші повноваження, передбачені КПК.

Прокурор зобов'язаний: 1) дотримуватися вимог КПК; 2) збирати докази про вчинення особою кримінального правопорушення; 3) зібрати достатню кількість доказів для пред'явлення підозри особі, щодо якої розглядається клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування; 4) довести, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності й оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук; 5) внести відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) щодо підозрюваних, стосовно яких постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, невідкладно, але не пізніше 24 годин після поста-

новлення ухвали; 6) направити кримінальне провадження до суду протягом двох місяців зі дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину.

Слідчий – службова особа органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань, органу Державної кримінально-виконавчої служби України, підрозділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень. Слідчий, здійснюючи свої повноваження відповідно до вимог КПК, є самостійним у своїй процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи й організації, службові особи, інші фізичні особи зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення слідчого.

Слідчий у спеціальному досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень має право: 1) проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії у випадках, встановлених КПК; 2) доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам; 3) звертатися за погодженням із прокурором до слідчого судді із клопотаннями про вжиття заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій; 4) за результатами розслідування скласти обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру та подавати їх прокурору на затвердження; 5) ухвалювати процесуальні рішення у випадках, передбачених КПК, зокрема щодо закриття кримінального провадження за наявності підстав, передбачених ст. 284 КПК; 6) звертатися із клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді за погодженням із прокурором; 7) якщо в кримінальному провадженні повідомлено про підозру декільком особам, слідчий вправі звернутися до слідчого судді із клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких наявні передбачені ч. 2 ст. 297¹ підстави, а стосовно інших підозрюваних подальше досудове розслідування в цьому самому кримінальному провадженні здійснюватиметься згідно із загальними правилами, передбаченими КПК; 8) скласти повідомлення про підозру; 9) здійснювати інші повноваження, передбачені КПК.

Слідчий зобов'язаний: 1) дотримуватися вимог КПК; 2) збирати докази про вчинення особою кримінального правопорушення; 3) зібрати достатню кількість доказів для пред'явлення підозри особі, щодо якої розглядається клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування; 4) довести, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності й оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук; 5) внести відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо підозрюваних, стосовно яких постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, невідкладно, але не пізніше 24 годин після постановлення ухвали. виконувати доручення та вказівки прокурора, які надаються в письмовій формі.

Суддя – голова, заступник голови, суддя Верховного Суду, Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційних судів областей, міст Києва та Севастополя, районних, районних у містах, міських та міськрайонних судів, які, відповідно до Конституції України, на професійній основі уповноважені здійснювати правосуддя, а також присяжний. У кримінальному провадженні правосуддя здійснюється лише судом згідно із правилами, передбаченими КПК.

Суддя ухвалює рішення про: 1) визнання підсудного винним у вчиненні злочину і призначення йому покарання; 2) проведення спеціального досудового розслідування; 3) визнання підсудного невинуватим у вчиненні злочину.

Слідчий суддя – суддя суду першої інстанції, до повноважень якого належить здійснення в порядку, передбаченому КПК, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, та в разі, передбаченому ст. 247 КПК, – голова

чи, за його визначенням, інший суддя Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційного суду області, міст Києва та Севастополя.

Слідчий суддя: 1) дотримується вимог КПК; 2) задовольняє чи відмовляє в задоволенні вимог клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування, зазначаючи мотиви задоволення або відмови в задоволенні; 3) у разі порушення вимог ст. 297² КПК слідчий суддя повертає клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування прокурору, слідчому, про що постановляє ухвалу; 4) якщо підозрюваний самостійно не залучив захисника, слідчий суддя зобов'язаний вжити необхідних заходів для залучення захисника; 5) має право під час розгляду клопотання заслухати будь-якого свідка чи дослідити будь-які матеріали, що мають значення для вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування; 6) враховує наявність достатніх доказів для підозри особи, щодо якої подано клопотання у вчиненні кримінального правопорушення; 7) якщо в справі за клопотанням про спеціальне досудове розслідування декілька підозрюваних, слідчий суддя постановляє ухвалу лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких наявні обставини, передбачені ч. 2 ст. 297² КПК; 8) надсилає копію ухвали прокурору, слідчому та захиснику.

Відповідно до ч. 1 ст. 55 КПК, потерпілим у кримінальному провадженні може бути фізична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди, а також юридична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано майнової шкоди. Права потерпілого передбачені ст. 56 КПК. Обов'язки потерпілого передбачені ст. 57 КПК.

Згідно із ч. 1 ст. 42 КПК, підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому ст. ст. 276–279 КПК, повідомлено про підозру, особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або особа, щодо якої складено повідомлення про підозру, однак його не вручено їй внаслідок невстановлення місцезнаходження особи, проте вжито заходів для вручення в спосіб, передбачений КПК для вручення повідомлень.

Обвинуваченим (підсудним) є особа, обвинувальний акт щодо якої переданий до суду в порядку, передбаченому ст. 291 КПК, що зазначено в ч. 2 ст. 42 КПК.

Захисником є адвокат, який здійснює захист підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особи, щодо якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, а також особи, стосовно якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадицію).

Адвокат – фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, передбачених ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Захист – вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні захисту прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, особи, щодо якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування в кримінальному провадженні, особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), а також особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення.

Захисником не може бути адвокат, відомості про якого не внесено до Єдиного реєстру адвокатів України або стосовно якого в Єдиному реєстрі адвокатів України містяться відомості про зупинення або припинення права на зайняття адвокатською діяльністю.

П. 8 ч. 2 ст. 52 КПК передбачена обов'язкова участь захисника в кримінальному провадженні щодо осіб, стосовно яких здійснюється спеціальне досудове розслідування або спеціальне судове провадження. Участь захисника повинна бути забезпечена з моменту ухвалення відповідного процесуального рішення про проведення спеціального досудового розслідування або спеціального судового провадження.

Участь захисника в кримінальному провадженні щодо осіб, стосовно яких здійснюється спеціальне досудове розслідування, є однією із процесуальних гарантій.

Свідком є фізична особа, якій відомі або можуть бути відомі обставини, що підлягають доказуванню під час кримінального провадження, і яка викликана для давання показань.

28 листопада 2016 р. у судовому засіданні в режимі відеоконференції із кримінально-провадження про вбивства під час Революції гідності був допитаний як свідок екс-президент України В. Янукович за участі його адвокатів. У момент оголошення перерви на 13 хвилині судового засідання генеральний прокурор Ю. Луценко оголосив усно підозру щодо кримінального провадження, внесеного до ЄРДР за № 4201600000001594, про вчинення кримінальних правопорушень, кваліфікованих за ч. 1 ст. 111, ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 110, ч. 5 ст. 27, ч. 2 ст. 437 Кримінального кодексу (далі – КК) України, В. Януковичу, яку надіслано за всіма відомими адресами місця мешкання та останнього перебування В. Януковича та вручено адвокату останнього в приміщенні Святошинського районного суду м. Києва, однак камера відеозапису в Ростовському обласному суді під час зачитування підозри була вимкнена. Прокурор у поновленому судовому засіданні повідомив, що 19 листопада 2015 р. В. Януковичу оголошено про підозру за ст. 255, ч. 4 ст. 28, ст. 340, ч. 4 ст. 28, ч. 3 ст. 27, ч. 3 ст. 265, ч. 4 ст. 28, ч. 3 ст. 27, п. п. 1, 5, 12 ч. 2 ст. 115, ч. 4 ст. 28, ч. 3 ст. 27, ч. 2 ст. 121 КК України. У відповідь адвокат В. Сердюк вказав на відсутність належним чином повідомленої підозри за зазначеними статтями В. Януковичу. Після чого В. Януковичу роз'яснено вимоги ст. 63 Конституції України, та Святошинський районний суду м. Києва привів В. Януковича до присяги. Надалі був проведений перехресний допит свідка В. Януковича стороною захисту та стороною обвинувачення. Отримані від В. Януковича свідчення, відповідно до п. 1 ч. 3 ст. 87 КПК, не можуть бути використані в даному кримінальному провадженні.

Висновки. У кримінальному процесі заочне рішення суду застосовується у виключних випадках, частіше щодо осіб, які перебувають за межами української юрисдикції.

Вважаю за доцільне викласти ст. 3 КПК у такій редакції:

«Слідчий – службова особа правоохоронного органу, уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень та проводити спеціальне досудове розслідування (заочне) кримінальних правопорушень.

Прокурор – службова особа правоохоронного органу, уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень та проводити спеціальне досудове розслідування (заочне) кримінальних правопорушень, яка обіймає посаду, передбачену ст. 17 ЗУ «Про прокуратуру» № 1697–VII від 14 жовтня 2014 р.

Захист у заочному провадженні – вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні захисту прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, особи, щодо якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішується питання про його застосування в спеціальному досудовому розслідуванні кримінального провадження, особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію)».

Враховувати судом під час ухвалення рішення в кримінальній справі такі обставини: де проводиться спеціальне досудове розслідування; нерівне становище адвоката, який призначений для проведення захисту підозрюваного, обвинуваченого в заочному кримінальному провадженні від центру безоплатної вторинної правової допомоги, який не має контакту з підозрюваним, обвинуваченим, та адвоката, який проводить захист за договором із підозрюваним, обвинуваченим, що безпосередньо впливає на якість захисту та свідчить про наявність умислу на переховування в підозрюваного, обвинуваченого.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України 13 квітня 2012 р. № 4651–VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

3. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні злочини: Закон України від 7 листопада 2014 р. № 1689–VII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1689-18>.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697–VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/page>.
5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076–VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402–VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/page7>.
7. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038–XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.
8. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 р. № 3460–VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.
9. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квітня 2014 р. № 1207–VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1207-18/paran2#n2>.
10. Допит Януковича 28 листопада 2016 р.: відеозапис із веб-сайту YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=SL7vSJjouzI>.

КРАВЧУК П. Ю.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права,
процесу та криміналістики
(Європейський університет)

УДК 343.98

ОГЛЯД ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ДІЙ, ЩО ДЕОРГАНІЗУЮТЬ РОБОТУ УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

У статті вирішуються питання проведення огляду місця події під час розслідування дій, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Узагальнені криміналістичні рекомендації щодо чинників, які впливають на результативність огляду, забезпечення охорони місця події, використання техніко-криміналістичних засобів, вилучення слідів злочинної діяльності, залучення спеціалістів, фіксування результатів огляду.

Ключові слова: слідчий огляд, огляд місця події, тактика огляду, розслідування в установі виконання покарань, злочини, вчинені засудженими, дезорганізація роботи установи виконання покарань.

В статье решаются вопросы проведения осмотра места происшествия во время расследования действий, дезорганизирующих работу учреждения исполнения наказаний. Обобщены криминалистические рекомендации относительно факторов, влияющих на результативность осмотра, обеспечения охраны места происшествия, использования технико-криминалистических средств, изъятия следов преступной деятельности, привлечения специалистов, фиксирования результатов осмотра.

Ключевые слова: следственный осмотр, осмотр места происшествия, тактика осмотра, расследование в учреждении исполнения наказаний, преступления, совершенные осужденными, дезорганизация работы учреждения исполнения наказаний.

